

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.059>

JEL classification: O15, A14

UDC: 331.101.262

Володимир КИРИЛЮК

кандидат економічних наук,

доцент,

кафедра соціоекономіки та управління персоналом,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

E-mail: volodymyrkyryliuk@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-4840-1690

ResearcherID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/K-8036-2018>**Олександр КОЛЯДИЧ**

кандидат економічних наук,

доцент,

кафедра економічної теорії,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

E-mail: koliadych@kneu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-8166-5263

ResearcherID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HKP-2676-2023>**Олена ШЕВЧУК**

старший викладач,

кафедра соціоекономіки та управління персоналом,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

E-mail: shevchuk_ov@kneu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-8760-5816

ResearcherID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/K-7898-2018>

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ЗГУРТОВАНІСТЬ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЇХ ВЗАЄМОДІЇ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У статті проаналізовано складові соціальної безпеки та її взаємодію із соціальною згуртованістю. Розглянуто підходи до розуміння соціальної безпеки, її елементів. Відображено ключові підходи до розуміння соціальної згуртованості та її компонентів. Досліджено основні індикатори соціальної безпеки і соціальної згуртованості та їх вплив на сучасний соціальний розвиток суспільства. Визначено напрями подальшого розвитку їх ефективної взаємодії з метою формування якісного соціального капіталу.

Мета. Мета статті полягає в дослідженні ключових особливостей формування соціальної безпеки і згуртованості, враховуючи сучасні тенденції в суспільстві.

Метод (методологія). Методологічною основою дослідження є наукові роботи з питань сучасного стану та особливостей формування соціальної безпеки і згуртованості. На всіх етапах дослідження використовувалися діалектичний, системний і синергетичний підходи; методи загальнонаукового пізнання: порівняння, аналіз і синтез, індукція і дедукція.

Результати. Глобалізаційні процеси та сучасні кризові явища у світі, пандемічні виклики та війна в нашій країні, соціально-економічна проблема посилення експортної орієнтованості, залежність від імпорту енергетичних ресурсів та недоліки розвитку внутрішнього ринку значно актуалізують питання соціальної безпеки на усіх рівнях. Зниження рівня і якості життя населення, недосконалість проведення реформ в економіці України та соціальні

© Володимир Кирилук, Олександр Колядич, Олена Шевчук, 2023

Отримано: 24.01.2023 р.

Рекомендовано до друку: 10.02.2023 р.

Опубліковано: 29.03.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Кирилук В., Колядич О., Шевчук О. Соціальна безпека та згуртованість: сучасні підходи щодо їх взаємодії. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 1. С. 59-65. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.059>

деформації, майнові нерівності, що призводять до загострення соціальних протистоянь у суспільстві потребують аналізу та оцінки рівня соціальної безпеки з метою поліпшення добробуту населення.

В сучасних умовах існують різні підходи щодо визначення соціальної безпеки, а також соціальної згуртованості суспільства. Причому критерії та індикатори соціальної безпеки в країнах Європейського Союзу розглядаються і вдосконалюються досить тривалий час. Одним із можливих показників ефективності соціальної безпеки може бути Індекс соціального прогресу, який є інтегральним показником і визначається рядом параметрів і критеріїв. Мета подальших досліджень полягає у структуризації складових соціальної безпеки та чіткому визначенню в ній ролі соціальної згуртованості.

Ключові слова: соціальна безпека; соціальна згуртованість; соціальна політика; економічна безпека; соціальний розвиток; соціальний капітал; довіра.

Вступ

Спочатку коронавірусна криза, а на сьогоднішній день і воєнний стан, докорінно змінили наше суспільство, соціально-трудові відносини, економіку. Все це безпосередньо вплинуло на згуртованість громадян, складові соціальної безпеки. При цьому проблема соціальної безпеки індивіда, окремої сім'ї, соціальної групи чи всього суспільства визначається як соціальними чинниками, так і економічними. Глобалізаційні процеси та сучасні кризові явища у світі, пандемічні виклики та війна в нашій країні, соціально-економічна проблема посилення експортної орієнтованості, залежність від імпорту енергетичних ресурсів та недоліки розвитку внутрішнього ринку значно актуалізують питання соціальної безпеки на усіх рівнях.

Мета статті

Мета статті полягає в дослідженні ключових особливостей формування соціальної безпеки і згуртованості, враховуючи сучасні тенденції в суспільстві.

Виклад основного матеріалу дослідження

Існує два основні підходи щодо взаємодії соціальної безпеки та соціальної згуртованості. Згідно першого, соціальна згуртованість є окремою компонентою соціальних процесів суспільства та має значний вплив на соціальну безпеку. Згідно другого, більш поширеного підходу, соціальна згуртованість є безпосередньою складовою та одним із важливих індикаторів соціальної безпеки. Незважаючи на те, який із двох підходів вважати більш доведеним, науково обґрунтованим фактом є їхня взаємодія, яка проявляється у багатьох аспектах.

У багатьох наукових публікаціях соціальну безпеку розглядають як інструментарій оцінки

ступеня реалізації цілей соціальної політики, її адекватності існуючим потребам й інтересам людини і суспільства. Зокрема, Сілласте Г. вважає, що поняття «соціальна безпека» і «соціальна політика» – невіддільні одне від одного [1].

Соціальну безпеку суспільства в європейських країнах досліджують базуючись на підходах Паризької [2; 3] та Копенгагської [4; 5] шкіл. Ці школи через свої концепції дискутують навколо питань ідентифікації моменту виникнення соціальних загроз і викликів та реакції на їх наслідки. Представники Копенгагенської школи вважають, що реакція на соціальні загрози повинна бути ситуативною і залежати безпосередньо від характеру та моменту потенційних небезпек. Їхні колеги з Паризької школи висловлюють дещо іншу думку – потрібно проводити превентивні заходи із чітко прописаними наперед інструментами реагування, які є більш важливими і бажаними у різноманітних ситуаціях потенційних загроз [6].

Людина як особистість, і людина як частина соціуму має ряд свої нагальних інтересів, потреб, керується певними цінностями, знаннями, інформацією. Вона є ключовою рушійною силою, метою та критерієм прогресивного економічного розвитку, забезпечення якості соціальних та економічних реформ. Саме тому, соціальна безпека – це не лише питання розвитку людського та соціального капіталу, політичної стабільності суспільства і забезпечення національних інтересів, але й фундамент всього економічного зростання країни.

Соціальна безпека є предметом багатьох сфер соціально гуманітарного знання. Найбільша увага цій категорії приділяється філософами, психологами, соціологами та економістами. При цьому кожна з наведених

галузей наукового знання має своє власне уявлення про соціальну безпеку як предмет дослідження, її джерела, чинники, загрози тощо. Здавалося б, це дозволяє науковій спільноті скласти всебічне, комплексне уявлення про зазначене явище, оцінити всю глибину та відтінки проблем теоретичного та практичного характеру, запропонувати методологічний інструментарій його дослідження. Однак наразі такого не відбувається [7, с. 3].

В Україні дослідження питань соціальної безпеки актуалізувалось після 2014 року, коли росія підступно анексувала частину території України – автономну республіку Крим та розпочала бойові дії на території Донецької та Луганської областей. Повномасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року на територію України лише посилює необхідність формування нової доктрини соціальної безпеки у тісному взаємозв'язку з підвищенням соціальної згуртованості суспільства та модернізації військово-оборонного комплексу.

Як уже зазначалось раніше, поряд із соціальною безпекою, важливу роль відіграє соціальна згуртованість на різних рівнях. На сьогоднішній день існують різні концептуальні підходи щодо визначення поняття соціальної згуртованості. Вони відрізняються між собою періодом часу, культурою, політичними ідеями, учасниками, сферами суспільного життя та методами, які покладені в основу досягнення соціальної згуртованості суспільства.

Згідно трактування Ради Європи, соціальна згуртованість – це здатність суспільства забезпечувати благополуччя всіх своїх членів мінімізуючи диспропорції в розвитку й уникаючи маргіналізації людей. Її досягнення має на увазі створення в суспільстві атмосфери солідарності яка зводить до мінімуму відчуженість. Концептуальним ядром доктрини соціальної згуртованості виступає включеність (залученість) людей у життя суспільства відповідно обґрунтовуються заходи спрямовані проти соціальної ізоляції й соціальної дезінтеграції (наприклад бездомності, бідності) [8, с. 8].

Відомий український вчений А. М. Колот стверджує, що поняття соціальна згуртованість у найзагальнішому його розумінні – це включеність й участь членів суспільства у

політичному, економічному та культурному житті; це почуття солідарності і належності до суспільства, що засноване на ефективному використанні громадянських прав та інших надбань демократичного суспільства. В основі соціальної згуртованості суспільства – добробут абсолютної більшості громадян, гармонійні і стабільні відносини, мінімізація соціальної ізоляції та соціальної дезінтеграції [9, с. 220].

Виходячи із вище зазначеного, необхідно розглянути індикатори соціальної безпеки та соціальної згуртованості для розуміння їх взаємозв'язку та взаємодії. В країнах Європейського Союзу використовують систему індикаторів, що складається із наступних компонент: 1) відтворення населення та трудового потенціалу; 2) ринку праці та зайнятості населення; 3) продовольча компонента; 4) міграційна компонента (таблиця 1). Виходячи з офіційної статистичної інформації, рівень якості життя населення в Україні різниться з аналогічними показниками країн Європейського Союзу. Агресія росії проти нашої країни лише збільшує цей розрив.

З точки зору забезпечення ключових прав людини, соціальна безпека виступає правом громадян на одержання державних гарантій щодо забезпечення мінімальних соціальних стандартів життя. Вона є особливим видом особистісної безпеки, яка багатьма дослідниками розглядається як суспільне благо, яке певним чином концентрує та перерозподіляє життєві ризики. Концепція особистісної безпеки на сьогодні охоплює усі ризики, які загрожують життю людини а також зусилля щодо ефективної протидії таким загрозам. В Канаді, наприклад, сюди включають і захищеність від фізичних загроз, досягнення достойного рівня життя, гарантію фундаментальних прав людини, верховенство закону, соціальну рівність [10].

Ще одним підходом до виміру соціальної безпеки є інтегральний індекс соціального прогресу (Social Progress Index – SPI), що включає в себе базові потреби людини, основи благополуччя та можливості (Таблиця 2). Індекс був розроблений професором Гарвардського університету, спеціалістом у сфері стратегічного управління та глобальної конкурентоспроможності М. Портером у 2013 році [6].

Таблиця 1. Індикатори соціальної безпеки в країнах Європейського Союзу

№	Компонента	Індикатори
1	Відтворення населення та трудового потенціалу	Рівні народжуваності (у розрахунку на 1,0 тис. осіб), %; Рівні смертності (у розрахунку на 1,0 тис. осіб), %; Коефіцієнт народжуваності на одну жінку репродуктивного віку; Середня очікувана тривалість життя при народженні, років; Середній медіанний вік населення, років; Частка населення, яке не заробляє собі на життя з причин старості, %; Частка життя населення, що витрачається на роботу (у відсотках до очікуваної тривалості життя), %
2	Ринку праці та зайнятості населення	Рівні зайнятості (за методологією МОП), %; Рівні безробіття (за методологією МОП), %; Рівні середньомісяч. доходу у розрахунку на одного члена домогосподарства, євро; Індекси зростання вартості робочої сили; Мінімальна заробітна плата на кінець року, євро; Рівні диференціації мінімальної до середньомісячної заробітної плати, %; Частки працівників, які отримували менше 105,0 % від встановленого національного рівня мінімальної зарплати, %; Частки заробітної плати у доходах населення, %
3	Продовольча	Середньодобова калорійність раціону населення, ккал на особу; Частка у середньодобовому раціоні продукції (%): – рослинного походження, – тваринного походження; Частка витрат на харчування у сукупних споживчих витратах, %; Частка витрат на відпочинок і культуру у сукупних споживчих витратах, %; Частка витрат на сплату комунальних платежів у сукупних споживчих витратах, %; Індекс споживчих цін на основні групи продовольчих товарів
4	Міграційна	Коефіцієнт міграційного приросту (скорочення) населення, на 1000 осіб; Коефіцієнт інтенсивності міждержавних міграційних переміщень населення, на 1000 осіб; Коефіцієнт інтенсивності міждержавної імміграції населення, на 1000 осіб; Коефіцієнт інтенсивності міждержавної еміграції населення, на 1000 осіб

Джерело: складено автором на основі [11].

Таблиця 2. Індикатори індексу соціального прогресу

№	Категорія	Індикатори
1	Базові потреби людини	1) Харчування і перша медична допомога; 2) Вода і каналізація; 3) Житло; 4) Особиста безпека.
2	Основи благополуччя	5) Доступ до необхідних базових знань; 6) Доступ до інформації та комунікації; 7) Здоров'я і комфорт; 8) Стійкість екосистеми.
3	Можливості	9) Особисті права; 10) Особиста свобода і право вибору; 11) Толерантність та інклюзія; 12) Доступ до передового рівня освіти.

Джерело: складено автором на основі [12].

Якщо розглядати український досвід формування індикаторів соціальної безпеки, то насамперед варто звернутися до наукових напрацювань колективу науковців кафедри соціоекономіки та управління персоналом

КНЕУ ім. В. Гетьмана. З їхнього погляду індикатори соціальної безпеки в межах соціальної безпеки держави, соціальної безпеки суспільства та соціальної безпеки людини (таблиця 3).

Таблиця 3. Індикатори соціальної безпеки на різних рівнях

№	Рівень	Індикатори
1	Соціальна безпека держави	Зайнятість і ринок праці; безробіття; екологічна та техногенна безпека; епідеміологічна ситуація; соціальне партнерство, демографічна ситуація; трудова міграція; соціально-трудова відносини
2	Соціальна безпека суспільства	Соціальне середовище, соціальне страхування; гендерна політика; запобігання та вирішення трудових конфліктів; боротьба з бідністю; етнопонаціональні і релігійні відносини; виховання патріотизму.
3	Соціальна безпека людини	<i>Якість життя:</i> охорона здоров'я; харчування; одяг; житло та умови проживання; сім'я та дитинство; освіта; культура та мистецтво; комунікації та зв'язок; вільне пересування, подорожі, туризм; вільний доступ до інформації; дозвілля і відпочинок. <i>Рівень життя:</i> показники соціального розвитку; прожитковий мінімум; мінімальна і середня, номінальна і реальна зарплата; доходи і витрати населення; зростання споживчих цін; заборгованість із виплати заробітної плати.

Джерело: складено автором на основі [13].

Для розуміння того, чому більшість дослідників погоджуються з думкою, що соціальна безпека особистості, групи людей, суспільства чи держави залежить від соціальної згуртованості, розглянемо індикатори соціальної згуртованості, які використовуються

в країнах Європейського Союзу (таблиця 4). Варто також акцентувати увагу на тому, що система індикаторів соціальної згуртованості ґрунтується на основних індивідуальних та суспільних цінностях людей.

Таблиця 4. Основні індикатори вимірювання соціальної згуртованості суспільства

№	Вимірюване явище	Індикатори
1	Рівність в використанні прав	Нерівність в розподілі доходів; Рівень довгострокового безробіття; Очікувана тривалість життя; Частка бездомних; Забезпеченість населення якісним житлом
2	Гідність / визнання	Доступ до вищих посад для жінок, які мають кілька дітей; Етнічні і релігійні гетто; Люди похилого віку, які отримують мінімальну пенсію по старості
3	Автономія / професійний, сімейний та особистий розвиток	Частка домашніх господарств з надмірною заборгованістю; Відсоток населення, що одержує мінімальний гарантований дохід; Показник вибування дітей зі школи без атестату; Успіхи в успішності дітей з малозабезпечених соціальних верств
4	Участь / зобов'язання	Участь населення в голосуванні у віці 18-34 років; Частина бюджету, що виділяється на соціальні потреби; Частка працівників-інвалідів в державному та приватному секторах; участь підприємств у фінансуванні освіти; Частка робочих місць у секторі добровільної роботи; Частка літніх людей, що живуть в сім'ях; Довіра до інститутів влади; Рівень самогубств; Знання прав людини і право на правосуддя; Суб'єктивне сприйняття здоров'я; Рівень убивств (а також кількість засуджених на 1000 жителів)

Джерело: складено автором на основі [14].

Європейський комітет з соціальної згуртованості вважає, що відповідальність за досягнення загального добробуту сьогодні

лежить не тільки на державі. Висувається ідея загальної соціальної відповідальності держави, підприємств і громадян. Це означає, що

держава, не відмовляючись від своїх зобов'язань перед суспільством, розгортає широкий пошук різноманітних форм діяльності із залученням нових партнерів [15]. Щоб оцінити соціальну згуртованість суспільства потрібно мати чіткі уявлення про базові цінності суспільства, механізми соціальної відповідальності та про досягнутий рівень добробуту людей і невіршених проблемах.

Як бачимо з даних таблиць індикатори соціальної згуртованості часто дублюють індикатори соціальної безпеки чи доповнюють. Таким чином, соціальна безпека і соціальна згуртованість пов'язані нап'ямую і лише у підході одночасного удосконалення соціальної безпеки та підвищення рівня соціальної згуртованості суспільства можна досягнути бажаного результату – високого рівня соціальної та економічної безпеки нашого суспільства та держави.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Отже, одним із найперших завдань для розвитку нашого суспільства і забезпечення

належного рівня соціальної безпеки є наближення національних соціальних стандартів до стандартів країн Європейського Союзу. Зробити це в умовах війни досить складно. Проте є чітка складова, яка повинна допомогти згуртувати суспільство і частково переломити негативну тенденцію – поряд із прагненням нашого соціуму до перемоги над агресором має бути прагнення членства НАТО і Європейського Союзу, національного культурного розвитку та постійної підтримки української мови як єдиної державної. Це допоможе зміцнити країну і відповідно забезпечити показники соціальної безпеки кожного громадянина.

Підходи щодо визначення соціальної безпеки та соціальної згуртованості в країнах відрізняються, проте вони усі спрямовані на забезпечення нормальної, сучасної життєдіяльності людини як індивідуально, так і в межах окремої групи чи всього суспільства. Здебільшого соціальна безпека визначається в рамках економічної чи національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарашук, О. В. Соціальна складова національної безпеки та сталого розвитку в умовах глобалізації. *Економічний аналіз*. 2017. Том 27. №1. С. 28-34.
2. Bigo, D. (2002). Security and Migration. *Alternatives*. Vol. 27 (1). P. 1-92.
3. Balzacq, T. (2005). The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context. *European Journal of International Relations*. Vol. 11 (2). P. 171-201.
4. Waever, O., Buzan, B., Kelstrup, M., and Lemaitre, P. (1993). Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe. New York: St. Martin's Press. 221 p.
5. Buzan, B., Waever, O., Wilde, J. (1998). Security: A New Framework for Analysis. London: Lynne Rienner Publishers. 239 p.
6. Длугопольська Т. І. Дослідження соціальної безпеки в системі пріоритетів держави добробуту: зарубіжні підходи. *Технологический аудит и резервы производства*. 2016. № 3/5 (29). С. 48-53.
7. Коваль, О.П. Соціальна безпека: сутність та вимір : наук. доповідь. Київ, НІСД, 2016. 34 с.
8. Лотар Вітте. Європейська соціальна модель і соціальна згуртованість: яку роль відіграє ЄС? Київ, Заповіт, 2006. 44 с.
9. Колот А. М. Соціально-трудова сфера: етап відносин, нові виклики, тенденції розвитку: монографія. Київ, КНЕУ, 2010. 251 с.
10. Длугопольська Т. І. Стандарти Міжнародної Організації Праці щодо соціальної безпеки: зарубіжні орієнтири для України. URL: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/19.pdf>.
11. Васильців Т. Г., Лупака Р. Л. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції : монографія. Львів, Видавництво ННВК «АТБ», 2018. 303 с.
12. Social Progress Imperative. (2021). URL: <https://www.socialprogress.org/>
13. Гнибіденко І. Ф., Колот А. М., Роговий В. В. Соціальна безпека: теорія та українська практика: монографія. Київ, КНЕУ. 2006, 292 с.
14. Concerted development of social cohesion indicators: Methodological guide. (2005). Paris. 233 p.
15. Social Cohesion Radar: Measuring common ground. (2013). An international comparison of social cohesion. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung. 76 p.

REFERENCES

1. Harashchuk, O. V. (2017). The social component of national security and sustainable development in the conditions of globalization. *Ekonomichnyi analiz*, 27(1), 28-34. [In Ukrainian].
2. Bigo, D. (2002). Security and Migration. *Alternatives*, 27 (1), 1-92.
3. Balzacq, T. (2005). The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context. *European Journal of International Relations*, 11 (2), 171-201.
4. Waever, O., Buzan, B., Kelstrup, M., and Lemaitre, P. (1993). *Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe*. New York: St. Martin's Press.
5. Buzan, B., Waever, O., and Wilde, J. (1998). *Security: A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers.
6. Dluhopolska, T. I. (2016). Study of social security in the system of priorities of the welfare state: foreign approaches. *Tekhnolohycheskyi audyt i rezervy proyzvodstva*, 3/5 (29), 48-53. [In Ukrainian].
7. Koval, O. P. (2016). *Social security: essence and measurement: science report*. Kyiv, NISD. [In Ukrainian].
8. Lotar, Vitte. (2006). *The European social model and social cohesion: what role does the EU play?* Kyiv, Zapovit. [In Ukrainian].
9. Kolot, A. M. (2010). *The social and labor sphere: the stage of relations, new challenges, development trends*. Kyiv, KNEU. [In Ukrainian].
10. Dluhopolska, T. I. (2017). *Standards of the International Labor Organization regarding social security: foreign benchmarks for Ukraine*. Retrieved from: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/19.pdf> [In Ukrainian].
11. Vasylytsiv, T. H., and Lupaka, R. L. (2018). *Strategy and means of convergence of the social security system of Ukraine and the EU in the process of European integration*. Lviv, NNVK «ATB». [In Ukrainian].
12. *Social Progress Imperative*. (2021). Retrieved from: <https://www.socialprogress.org/> [In Ukrainian].
13. Hnybidenko, I. F., Kolot, A. M., and Rohovyj, V. V. (2006). *Social security: theory and Ukrainian practice: monograph*. Kyiv, KNEU.
14. *Concerted development of social cohesion indicators: Methodological guide*. (2005). Paris.
15. *Social Cohesion Radar: Measuring common ground*. (2013). An international comparison of social cohesion. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung.

Volodymyr Kyryliuk, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Socioeconomics and Personnel Management, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine

Oleksandr Koliadych, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economic Theory, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine

Olena Shevchuk, Senior Lecturer, Socioeconomics and Personnel Management Department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine

SOCIAL SECURITY AND COHESION: MODERN APPROACHES REGARDING THEIR INTERACTION

Abstract

Introduction. The article analyzes social security components and its interaction with social cohesion. Approaches to understanding social security and its elements are considered. Key approaches to understanding social cohesion and its components are presented. The main indicators of social security and social cohesion and their impact on society's current social development are investigated. Directions for further development of their effective interaction with the aim of forming high-quality social capital are identified.

Aim. The aim of the article is to study key features of the formation of social security and cohesion, taking into account current trends in society.

Method (methodology). The methodological foundation of the study is based on scientific works on the current state and peculiarities of the formation of social security and cohesion. Dialectical, systemic, and synergistic approaches were used at all stages of the study along with the methods of general scientific cognition: comparison, analysis and synthesis, induction and deduction.

Results. Globalization processes and current crises in the world, pandemic challenges and war in our country, the socio-economic problem of increased export orientation, dependence on energy imports and shortcomings in domestic market development significantly raise the issue of social security at all levels. The decline in the standard of living and quality of life, imperfect reforms in Ukraine's economy, social deformations and property inequalities that lead to aggravation of social confrontations in society require analysis and assessment of the level of social security in order to improve the population's welfare.

In modern conditions, there are different approaches to defining social security and social cohesion. Moreover, the criteria and indicators of social security in the European Union have been considered and improved for quite some time. One of the possible indicators of the effectiveness of social security can be the Social Progress Index, which is an integral indicator and is determined by a number of parameters and criteria. The goal of further research is to structure the components of social security and clearly define the role of social cohesion in it.

Keywords: social security; social cohesion; social policy; economic security; social development; social capital; trust.

Cite as: Kyryliuk, V., Koliadych, O. & Shevchuk, O. (2023). Social security and cohesion: modern approaches regarding their interaction. *Economic analysis*, 33 (1), 59-65. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.059>